

Esipuhe

Tämä kirja perustuu Åbo Akademiassa ja Helsingin yliopistossa tekemääni tutkimustyöhön. Työn tärkeimmät tuotokset ovat kirjan kahdesta päähenkilöstä kirjoittamani vertaisarvioidut kirjat.¹ Päähenkilöt ovat juutalainen raamatunselittäjä Filon Aleksandrialainen ja ”kirkkoisän” tittelillä tunnettu Clemens Aleksandrialainen. Tutkimukseni koskivat jälleensyntymis- eli reinkarnaatio-oppia (sielunvaellus) Filonin ja Clemensin ajattelussa. Päätulokseni oli, että kumpikin heistä oli omaksunut opin, vaikka ei halunnut tätä kovin avoimesti tuoda julki.

Jälleensyntyminen tarkoittaa ajatusta, että sielu elää monta elämää maan päällä eri henkilöinä. Joissain opin versioissa ihmisen sielu voi siirtyä myös eläimeen tai eläimen sielu ihmiseen. Tätä Filon ja Clemens eivät voineet hyväksyä.

Käsittelen tässä kirjassa jälleensyntymisopin historiaa laajemmin kuin vain päähenkilöideni ajattelussa. Lähes yhtä tärkeällä sijalla on Kreikan suuri poika, filosofi Platon. Jälleensyntyminen on olennainen osa hänen näkemyksiään sielusta ja sen kohtaloista. Platonin ajattelu tällä saralla on hyvin tärkeä taustatekijä päähenkilöideni ymmärtämisessä, ja olen siksi omistanut hänellekin oman luvun.

Tämä kirja on kirjoitettu ennen kaikkea niille, jotka pitävät aihetta hyvin kiinnostavana. Oletuslukijan valinta on vaikuttanut siihen, miten kirjoitan. Paljon yksityiskohtaista tekstiä lensi matkan varrella yli laidan, kunnes tulin tässä suhteessa mielestäni rajalle. Karsimisen jatkaminen (jota useampi käsikirjoituksesta kiinnostunut kustantaja toivoi) olisi estänyt minua kertomasta tätä tarinaa sellaisena kuin haluan. Olen asettanut osan karsitusta tiedosta kiinnostuneiden saataville osoitteeseen aleksandria.fi/lt. Milloin tällaista lisätietoa on tarjolla, mainitsen asian alaviitteessä ja annan älypuhelimella skannattavan QR-koodin juuri kyseiseen lisätietoon.² Ajan oloon toivon tarkoitukseni on lisätä saitille muutakin aleksandrialaista teologiaa valottavaa materiaalia, mahdollisesti toiveiden mukaan, jos sellaisia tulee.

¹ Yli-Karjanmaa 2015 ja 2025 (ks. kirjallisuusluettelo kirjan lopussa).

² Kirjan viimeisellä sivulla olevien QR-koodien avulla löytyvät myös (1) muut alaviitteissä mainitut sekä (2) liitteessä ja (3) kirjallisuusluettelossa annetut linkit.

Se että tarjoaa suurehkon määrän kohtalaisen yksityiskohtaista tietoa ei saisi tarkoittaa syyllistymistä vaikeaselkoisuuteen tai epäolennaisuuksien pyörittelyyn. Jos näin on kuitenkin jossain kohtaa käynyt, voin vain pahoitella. Pyrkimykseni on ollut kirjoittaa selvästi ja lukijaa tylsyyteen tappamatta. Lähes kaikesta, mitä sanon, löytyy sitten vielä huomattavasti yksityiskohtaisempaa tietoa tutkimustuotoksistani, vaikka viittaankin niihin suhteellisen harvoin.

Lukija voi halutessaan harpata suoraan kiinnostavalta tuntuvaan kohtaan kirjassa, vaikkakin pyrin kertomaan tarinan, jossa asiat avautuvat paremmin aiemmin sanotun valossa. Tekstissä on runsaasti sisäisiä viittauksia, joiden avulla epäjärjestyksessä lukeminen helpottuu, jos lukija vain on valmis pieneen plaraukseen.

Annin kirjassa viitteitä antiikin tekstien kohtiin, jotta niitä voi lukea myös itse. Filonia ja Clemensia ei valitettavasti ole juurikaan suomennettu.³ Onneksi suurin osa heidän teksteistään löytyy netistä englanniksi (ks. liite). Mikään ei voi korvata tekstien lukemista itse. Mieluiten tämä tapahtuu alkukielellä. Se, että tämä ei ole monille mahdollista, korostaa tieteen kansantajuistamisen tärkeyttä. Tuota tärkeyttä alleviivaa myös tutkijan velvollisuus kertoa tuloksistaan muillekin kuin vain suppealle, pitkälle erikoistuneelle tutkijayhteisölle. Olen saanut merkittävän osan tutkimusrahoituksestani verovaroista, ja tämä kirja on myös raporttini suomalaiselle veronmaksajalle. Kiitos!

Kirjan nimi liittyy Ensimmäisen Mooseksen kirjan jakeeseen 3:19. Siellä Jumala sanoo Aadamille, että tämän vaivalloinen elämä kestää ”kunnes [hän tulee] maaksi jälleen”, kuten Kirkkoraamattu kääntää. Filonin vertauskuvalisessa tulkinnassa Jumalan sanat koskevat nautinnontavoittelijoita ja muita huonosti eläviä. Siteerattu aikamääre muuntuu muotoon ”niin kauan kuin palaat maahan”, jota pidän yhtenä hänen vaivihkaisista viittauksistaan jälleensyntymisoppiin.⁴

Filonia ja Clemensia yhdistää platonistinen perussuuntautuminen. Vaikka Platonin omat viittaukset reinkarnaatioon ovat useimmiten täysin avoimia, aleksandrialaiset teologimme olivat haluttomia viittaamaan opin

³ Merkittävin poikkeus on Josi Purhosen Filonin *De vita contemplativa* -teoksesta tekemä käännösgradu. Ks. alla s. 112.

⁴ Tarkemmin alla s. 162-.

hyväksymiseen selvin sanoin. Tämä haluttomuus ei kuitenkaan tarkoita, että he olisivat piilottaneet näkemyksensä niin hyvin, ettei niitä voisi lainkaan löytää. Kumpikin jätti omalla tavallaan kannastaan selvät vihjeet. Tätä heidän *esoterismiaan* käsitellään alla moneen otteeseen.

Kiitän lämpimästi Suomen tietokirjailijat ry:tä kirjan kirjoittamiseen saamastani apurahasta. Kiitän myös Helsingin yliopistoa siitä, että olen voinut säilyttää käyttäjätunnukseni ensin vierailevana tutkijana ja sitten dosenttina ja siten mm. pääsyn käytännössä kaiken antiikin kreikankielisen kirjallisuuden sisältävään Kalifornian yliopiston korvaamattomaan *The-saurus Linguae Graecae* -palveluun.

Laukaan Kuusassa 7.3.2025

Tekijä